

Nový permakulturní design jabloňového sadu

Pravděpodobně víte, že PermaLot nedávno vydal český překlad knihy Permakultura: Principy a stezky nad rámec trvalé udržitelnosti. Autor v knize velmi jasně vysvětluje, jak se permakulturní design od 70. let vyvinul v mnohem více než jen oblasti zemědělství a zahrádkaření, jak tedy nabírá rozměrů, v nichž může přispět k řešení probíhající světové krize.

Kdyby se „permakulturní principy“ aplikovaly na všechno, co děláme, byli bychom na dobré cestě k udržitelnosti i za ní. Kromě toho bychom se zbavili onoho přetrvávajícího pocitu viny, který většina z nás cítí, když přemýšlí nad tím, co za sebou v současné době zanecháváme příštím generacím. Permakultura je o hodnotách a vizích, o designech a systémech řízení, které jsou založené na holistickém pochopení především našich bioekologických a psychosociálních znalostí a moudrosti. Je zvláště o našem vztahu k řídicím systémům přírodních zdrojů a jejich designu či novému designu, o takovém vztahu, díky kterému by tyto systémy mohly podporovat zdraví a kvalitu života všech současných a budoucích generací.

Projekt PermaLotu

S touto filozofií vám chceme představit první ze série článků, které budou sloužit zároveň jako zprávy o aktuálním vývoji v PermaLotu i jako konkrétní vzdělávací příklad toho, co by bylo možné dosáhnout na českém venkově právě aplikací permakulturního designu. Je třeba zdůraznit ono „by bylo možné“. Realita se totiž mnohdy velmi různí a lidé na relevantních institucích obvykle postrádají širší přehled a svobodu jít nad rámec svých krátkozrakých pracovních úkolů. Zjistili jsme, že agro-envi opatření jsou často interpretována v kontrastu se svým určením pomoci ŽP. V současné době to pro nás znamená, že neupřadáme tábor, že jsme ztratili dotace EZ. Mnohdy nás tedy nutí, abychom trávili více času administrativou a za počítačem, než v sadu. Doufáme však, že to se to v budoucnosti změní.

Tento úvodní článek představí naše plány velkých změn ve 4hektarovém bio jabloňovém sadu. Plán připravil jeden z našich permakulturních studentů, holandský agronom **Michiel Postma**. Ve spolupráci s Mendelovou zemědělskou univerzitou projekt, který má zkoumat důsledky permakultury na zemědělství. Státní podpora by nám umožnila financovat a provést studie, nové výsadby, zakoupit zvířata a zaplatit člověka na plný úvazek, který by byl schopný

změny implementovat. S touto podporou do začátku by pak byl projekt udržitelný po několik let.

Květinová a bylinná zahrada s čajovnou

(První zóna z celkových čtyř, která bude realizována.) Tato zahrada poskytne teplé, barevné a vonící uvítání pro návštěvníky kempu a sadu. Jejím záměrem je vytvořit esteticky příjemný výhled jak z kempu, tak i z budoucích domků.

Produkty

Ekologicky vypěstované byliny a kořeny lze zpracovat do široké řady vysoce hodnotných certifikovaných produktů, jako jsou čaje, léčivé přípravky, bylinné esence (pro mýdla, šampóny, pleťová mléka, aromaterapeutické a masážní oleje atd.), oleje a octy, pesta a omáčky, pikantní kozi a ovčí sýry.

Byliny budou čerstvými přísadami pro čaje v čajovně. Umístěná uprostřed bylinných záhonů bude návštěvníkovi poskytovat smyslový zážitek... Jen si představte, že si osobně nasbíráte vlastní směs bylinek pod dozorem informované osoby, sednete si na terasu, kolem vás spousta kvetoucích bylin a okrasných květů, fialové ostropestřce a levandule, růžový rozmarýn a dobromysl, červené vřesťáky a máky a růže, oranžové měsíčky, žluté slunečnice, bílé lilie a jasmín... Teplý vzduch plný vůní, mysl utišená bzukotem pilných včel... Jaké to požehnání si nyní vychutnat svůj dokonalý čaj, oslazený medem právě těchto včel, jež také zajistily opylování ovocných stromů, jejichž plody zdobí skvělé koláče na vašem talíři!

Řada tradičních včelích úlů bude umístěna na okraji bylinných záhonů vedle záhonů se zeleninou. Včely budou hrát neodmyslitelnou roli při opylení ovocných stromů a jiných plodin. Kromě medu patří k hodnotným včelím produktům i včelí vosk, propolis, mateří kašička, včelí jed (pro lékařské potřeby) a včelí pyl.

Spousta květů (i z jiných částí sadu) může být využita pro výrobu čerstvých i sušených květinových pukečů, jež se mohou prodávat v čajovně, v místních obchodech, nebo o víkendech

Hledáme manažera permakulturního pozemku!

PermaLot potřebuje člověka, kterému rostou rostliny pod rukama, je schopný dohlédnout na velké pozemkové změny, jednat s dobrovolníky, chovat zvířata, který má zároveň talent k výrobě finálních výrobků z bylin, větví, kmenů, mléka, ovoce a bobulí. Očekáváme, že budete motivovaní, nezávislí, zodpovědní a ohleduplní k našemu pozemkovému spolku stejně jako k sousedům. Vítejte páry. Projekt bude po dobu 5 let financovaný ze státních zdrojů jako součást studie dopadů permakulturního designu na zemědělství. Tato pracovní příležitost bude dobře zaplacená. Očekávaný počátek podzim 2007.

Radka Jensen Vaculová, PermaLot,
radka@permalot.org 737 410 259, 585 152 010

POZVÁNKY

CELOSTNÍ ARCHITEKTURA

V Městské knihovně v Praze, Mariánské nám. 1, Praha 1, Čtvrťky od 19 hodin. Cena vstupenky 35 Kč.

12. 4. – Víceúrovňové vlastnosti krajiny a člověka. Harmonie staveb a prostředí. Obytný prostor a řád přírody.

19. 4. – Krása proporcí a rozměrů v architektuře. Význam záměru pro tvorbu. Harmonické rozměry a zlatý řez.

26. 4. – Jak vybírat vhodný pozemek. Síla místa a životní energie v krajině. Základní principy feng shui pro nalezení místa k bydlení.

3. 5. – Ekologické stavby, celostní architektura, šetrnost k životnímu prostředí. Přírodní stavební materiály a příklady konstrukcí.

28. 4. – **CELOSTNÍ ARCHITEKTURA shrnující témata** čtyř přednášek se uskuteční v sobotu od 10 do 16 hodin. Celodenní seminář v Městské knihovně v Praze. Od 14 do 16 hodin bude v rámci semináře zařazena vycházka na pražská místa, které mají vztah k tématům semináře. Cena vstupenky: 240 Kč.

KURZY V PERMALOTU

13-15/4. 2007 19.30 Úvod do stavění z přírodních materiálů I. Teorie i praktické použití nabytých znalostí při stavbě „Přírodního domu“. Podolí u Bouzova Jarla Odložil, Max Vittrup Jensen Kurz je možné absolvovat i samostatně. Cena: 1000 Kč

20-22/4. 2007 19.30 Úvod do stavění z přírodních materiálů II. Teorie i praktické použití nabytých znalostí při stavbě „Přírodního domu“. Podolí u Bouzova Jarla Odložil, Max Vittrup Jensen Kurz je možné absolvovat i samostatně. Cena: 1000 Kč

11-13/5. 2007 09.00 Synergická zahrada Synergická zahrada, partnerství rostlin, jak se vzájemně podporují, elementy v rostlinách, jaké účinky mají na naše zdraví fyzické i psychické. Podolí u Bouzova Radka a Max Jensenovi. Cena: 750 Kč.

Radka: +420 737 421 259 / radka@permalot.org

REKVALIFIKAČNÍ KURZ BIOZAHRADNÍK

Kurz v rozsahu 300 vyučovacích hodin je akreditován Ministerstvem školství ČR a bude probíhat během roku od **4. 2007 až do října 2007**. Teoretická výuka a část praktické výuky bude probíhat v Náměšti nad Oslavou v areálu firmy ZERA, další praktická část bude na biofarmě Ing. Petra Weidenthalera na Velehradě a v biosadu Ing. Bedřicha Plíška v Hořicích. V teoretické části se bude probírat mimo ekologického zelinářství a ovocnářství i legislativní otázky eko-logického zemědělství (certifikace bioproduktů...). Praktická část obsahuje mimo ekologických postupů ošetřování ovoce a zeleniny i kompostování a výrobu zahradnických zemin. K dopisu přikládám podrobnější informace k osnovám. Kurzy jsou financovány z ESF a státního rozpočtu ČR. Pro účastníky jsou zdarma. Dále budeme účastníkům částečně přispívat na dopravu, stravu a ubytování (doprava a ubytování je hrazena ze 40–60 %, stravné je 20 Kč na den). Doprava a ubytování na výuku mimo Náměšť nad Oslavou je hrazena 100%. Místo konání: ZERA, o.s., V. Nezvala 977, 675 71 Náměšť nad Oslavou. **Kontaktní osoba: Ilona Staňková, mob.: 724 540 779, tel.: 568 620 070.**

Nový permakulturní design jabloňového sadu

 a svátcích i na hradě Bouzově. Budeme se především zaměřovat na trvalky, čímž omezíme pracovní náročnost každoroční přípravování záhonů pro výsev. Trvalky, jako bazalka a koriandr, se pokusíme udržet samovýsevným způsobem, jinak je budeme přesazovat každoročně do mulčovaných záhonů. Je pravděpodobné, že část bylinné produkce se zaměří na výrobu semen.

Většina starých jabloňů bude v nejbližší době pokácena. Některé pěkné z nich lze nově naroubovat a lze je ponechat pro okrasu mezi plochými záhony. Stroby podél příjezdové cesty mohou být udržovány jako treláže pro růže, plaménky a jiné kvetoucí popíná-

vé rostliny, čímž se vytvoří barevný příjezdový tunel. Kmeny z pokácených jabloňů lze využít při tvorbě vyšších záhonů. Zbývající dřeva lze použít pro stavební účely (pro dům Fazolku, pro čajovnu), pro pěstování hub (shii-take), pro tesařinu atd. Menší větve lze využít jako palivo, pro výrobu dřevěného uhlí nebo nadrcené jako mulč. Aby bylo možné co nejdříve začít a aby se zabránilo hranicím mezi bylinnými zahradami a obytnými plochami, nebude bylinná zahrádka částečně obehnaná ploty nebo křovinami. Předpokládám, že škody způsobené divokou zvěří, které spásávají většinou silně vonící trvalky, budou malé. Abychom ale ještě více předešli škodám, použijeme

trus velkých šelem (lvů, tygrů) z olomoucké zoo, jež odpudí srnky a zajíce.

*

V příštích článcích hodláme pokrýt další zóny, v nichž najdete elementy jako experimentální lesní zahradu, agrolesní systém se slepičím traktorem, jedlé trnité ploty, rákosovou čističku, rosové jezírko a také některé administrativní překážky, na které v ČR můžete narazit. Dále chceme představit koncept „lesních mateřských škol“ a hovořit o minulosti a současnosti PermaLotu. Pokud víte o farmáři, který má podobné problémy s AEO, prosím, hned nás kontaktujte. Rádi bychom podpořili svůj případ svěřený ombudsmanovi.

www.permalot.org

PRÁVĚ VYŠLO NAJDĚTE SI ČESKÉ BIO 2007/2008

Katalog členů PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců

Co v brožurě najdete? Seznam ekologických zemědělců, zpracovatelů bioproduktů, výrobců biopotravin, prodejce biopotravin a poskytovatele služeb, poradenství a agroturistiky.

Pokud se trochu zamyslíte nad značkou a zemí původu biopotravin a nakonec podpoříte značku domácí, přispějete tak k rozvoji venkova, tvorbě krajiny, zaměstnanosti a omezíte transporty biopotravin z dalekých zemí – tím snížíte zátěž škodlivých látek v prostředí. Katalog s kontakty vydaný svazem PRO-BIO slouží jak spotřebitelům, tak zemědělcům i obchodníkům samým.

Pro snadnou orientaci je katalog uspořádaný podle krajů a abecedně. V záhlaví u adresy jsou piktogramy označující hlavní zaměření činnosti subjektu.

Brožura A5, 100 stran, cena: 40 Kč

ZPRACOVÁNÍ BIOPRODUKTŮ V PODMÍNKÁCH PRVOVÝROBCE Požadavky na bezpečnost výroby, platné předpisy

Autoři: Ing. Jaroslav Kadlec, Ing. Vladimír Lačňák, Ing. Zdeněk Ševčík a Radim Machů. Příručka vydaná Bioinstitutem Olomouc za podpory ESF a státního rozpočtu ČR, základní informace o právním rámci zpracovávání produktů na farmě. Poskytuje také velmi užitečné rady, které se týkají praktických kroků v začátcích zpracování vlastní produkce na farmě (užitečná je též příručka vydaná MZe 2006 Jak spolupracovat s maloobchodními prodejny při prodeji biopotravin). Shrnuje požadavky na čistotu, hygienu a možná nebezpečí ovlivňující kvalitu, která hrozí při zpracování. Poskytuje rady, které usnadní zpracovateli obdržení certifikátu. Podrobněji se věnuje sušení, moštování a výrobu kompotů, džemů a protlaků. Jistě podpoří zatím neuskutečněné záměry některých ekozemědělců, aby se zpracování vlastní produkce věnovali ve větší míře.

Brožura A4, stran 36, cena: 40 Kč

Ceny zatím bez záruky, objednávejte u PRO-BIO Svazu ekozemědělců Šumperk, Bioinstitut, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc a v redakci měsíčníku BIO.

Guardian – Vědci varují: Nepřehánějte s klimatickými změnami!

PRAHA/LONDÝN [EcoMonitor] – Přední světoví experti na změnu klimatu varují před „hollywoodizací“ globálního oteplování a kritizují americké vědce za přehánění, napsal deník Guardian.

Profesoři Paul Hardaker a Chris Collier z Královské meteorologické společnosti si myslí, že vědci, aktivisté, politici a média nesou vinu na tom, že se hovoří o pravděpodobných katastrofách, ačkoli dosud nebylo nic prokázáno. Vědci kritizují rovněž tendence tvrdit o některých ojedinělých extrémních událostech, jako například o tajfunu v Birminghamu či o povodních v Boscastlu, že to jsou důkazy globálního oteplování. Jako příklad si vybrali zprávu, kterou minulý měsíc zveřejnila Americká asociace pro rozvoj vědy a v níž se píše, že zesilování suchých období, vln veder, povodní, požárů a bouří je „časným varováním před mnohem horšími katastrofami, které přijdou“. „Je to příliš silné tvrzení“, řekl podle Guardianu Collier. Podle něj je předčasné „vyslovovat obecný předpoklad, že přibývá všech extrémních klimatických jevů“. Média, která informovala o nedávno zveřejněné studii Mezinárodního panelu OSN pro změny klimatu, byla rovněž podrobena kritice. Hlavním důvodem bylo používání slov, jako je „katastrofický“, „hrozný“ a „ničivý“, která ve zprávě samotné vůbec nebyla, píše Guardian.

„Aktivisté, média a někteří vědci pravděpodobně vyvolávají strach, aby vytvořili dojem naléhavosti“, řekl podle deníku profesor Mike Hulme, ředitel Tyndallova centra pro výzkum změn klimatu na Východoanglické univerzitě. „Pokud chtějí zapojit veřejnost do boje proti klimatickým změnám, je to přinejlepším nespolehlivé a přinejhorším kontraproduktivní“, dodal. Zmínění vědci tvrdí, že jsou pevně přesvědčeni o globálním oteplování i o tom, že jeho příčinou jsou antropogenní emise skleníkových plynů. Některé vědci uznávají, že dramatické zprávy o změně klimatu pomohly zvýšit zájem veřejnosti a podporu aktivit proti této hrozbě.

Avšak Paul Hardaker varuje, že přehánění problémů veřejnost mate, a pro skeptiky je tak snazší tvrdit, že se vědci pletou. Jako příklad málo pravděpodobné, ale často zmiňované situace uvádí zastavení Gofského proudu, jenž ohřívá severní Atlantik. Region by se pak prý ponořil do ledové doby – takový scénář zvolil hollywoodský film Den poté, který vědci také podrobili kritice pro přehánění, napsal Guardian. Vědci by měli být ohlední předpokladů o změnách klimatu upřímnější, aby neztratili důvěru veřejnosti, uvedl Hardaker. „Když ve vědě začnete v jakémkoli směru přehánět, debata se stane nezvladatelnou“, varuje vědec. Tento názor podpořil i další významný odborník, ředitel Hadleyho centra pro změnu klimatu Peter Stott, který uvedl: „Je potřeba ještě hodně výzkumu, abychom porozuměli, jaké přesné účinky budou klimatické změny mít.“ A ačkoli vítá, že veřejnost si čím dál více uvědomuje hrozby změn klimatu, čemuž napomáhají i filmy a novinové titulky, trvá na tom, že je nutné diskutovat informovaně. Bylo by nešťastné, kdyby lidé získali dojem, že nemohou nic ovlivnit, protože je toho hodně, co můžeme proti klimatickým změnám udělat, řekl vědec. Kritiku vědců si vysloužil i Al Gore, který dostal Oscara za svůj film Nejpříjemná pravda, píše Guardian. „Nechci Alu Gora znevažovat“, řekl Don J. Easterbrook, emeritní profesor geologie na Western Washington University. „Avšak v jeho prohlášeních je mnoho nepřesností, které musíme mírnit podle reálných dat.“ Al Gore k tomu uvedl, že se jeho práce týká nejdůležitějších a nejcharakterističtějších prvků změn klimatu, nikoli nějakých nuancí či rozdílu. „Shoda vědců ohledně globálního oteplování nebyla nikdy větší“, řekl. „Já se pokouším sdělit podstatu v laickém jazyce, jak problému rozumím“, dodal.

Hanka HERMOVÁ

Podle článku Juliette Jowitové v deníku Guardian ze dne 18. 3. 2007
Redakční douška: Raději se budeme mýlit s Al Gorem, než dát bezstarostně za pravdu Václavu Klausovi, jež nevidí žádný důvod pro omezení dopadů průmyslové výroby, která prý stav přírody a klimatu neovlivňuje.